

I

(Rezolucje, zalecenia i Opinie)

REZOLUCJE

RADA

Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)

(2021/C 66/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC,

- zatwierdzenie przez Radę Europejską w Barcelonie w marcu 2002 r. programu prac „Kształcenie i szkolenie 2010” („ET 2010”), ustanowienie nowego cyklu w drodze konkluzji Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („Kształcenie i szkolenie 2020” – „ET 2020”) oraz ocenę dokonaną we wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) – które to elementy razem ustanowiły, w oparciu o wspólne cele, solidne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia i zapewniły ich ciągłość; ramy te mają przede wszystkim wspierać udoskonalanie krajowych systemów kształcenia i szkolenia poprzez rozwijanie uzupełniających narzędzi unijnych, wzajemne uczenie się i wymianę dobrych praktyk z wykorzystaniem otwartej metody koordynacji,
- polityczne tło tego zagadnienia przedstawione w załączniku I,

i UZNAJĄC,

- że w deklaracji rzymskiej z marca 2017 r. przywódcy UE zobowiązali się do działań na rzecz Unii, w której młodzi ludzie mają dostęp do kształcenia i szkolenia najwyższej jakości oraz mogą uczyć się i znajdować zatrudnienie na całym kontynencie,
- że w 2017 r. na szczycie społecznym w Göteborgu przywódcy UE proklamowali Europejski filar praw socjalnych, ustanawiający jako pierwszą zasadę – prawo wszystkich osób do włączającego kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie charakteryzującego się dobrą jakością, jako czwartą zasadę – prawo do terminowego i dostosowanego do potrzeb wsparcia na rzecz poprawy perspektyw zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, w tym do szkolenia i zmiany kwalifikacji, a jako jedenastą zasadę – prawo do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, które charakteryzują się dobrą jakością i przystępną ceną, i prawo dzieci ze środowisk defaworyzowanych do szczególnych środków służących zwiększeniu równości szans,
- że w konkluzjach Rady Europejskiej z dnia 14 grudnia 2017 r. wskazano edukację jako klucz do budowania włączających, spójnych społeczeństw i do utrzymania europejskiej konkurencyjności, a tym samym po raz pierwszy kształcenie i szkolenie umieszczono w centrum europejskiego programu politycznego,
- postępy poczynione w kontekście programu prac ET 2020 i ram ET 2020, w szczególności w zakresie wsparcia reform krajowych, przy czym, jeśli Europa ma zrealizować cele określone we wspomnianych wcześniej publicznych oświadczeniach, przyznać należy, że wciąż istnieją znaczne wyzwania,

- że Komisja wraz z państwami członkowskimi podjęła działania na rzecz realizacji tej wizji przyszłości kształcenia i szkolenia poprzez tworzenie europejskiego obszaru edukacji ⁽¹⁾, począwszy od 2018 r., na co Rada zareagowała, przyjmując konkluzje Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji i rezolucję Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia,
- prace prowadzone w ramach procesu bolońskiego poparte komunikatem ministerialnym z Rzymu z listopada 2020 r. oraz prace w ramach procesu kopenhaskiego – również ostatnio poparte deklaracją z Osnabrück z listopada 2020 r.,
- że w rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego na rok 2021 położono nacisk na znaczenie równych szans i edukacji włączającej, ze zwróceniem szczególnej uwagi na grupy defaworyzowane oraz na inwestowanie w zmianę i podnoszenie kwalifikacji,

PODKREŚLA, że

- Kształcenie i szkolenie mają do odegrania zasadniczą rolę w kształtowaniu przyszłości Europy w czasach, gdy istotną kwestią jest, by jej społeczeństwo i gospodarka stały się bardziej spójne, włączające, ucyfrowione, zrównoważone, ekologiczne i odporne, a jej obywatele mogli osiągnąć samorealizację i dobrostan, byli w stanie dostosowywać się do zmieniającego się rynku pracy i funkcjonować na nim z sukcesem, a także by angażowali się w aktywne i odpowiedzialne obywatelstwo.
- Pandemia COVID-19 wywiera bezprecedensową presję na sektor kształcenia i szkolenia i spowodowała powszechnie przejście na nauczanie i uczenie się zdalne i mieszane. Zmiana ta jest dla systemów kształcenia i szkolenia i dla społeczności edukacyjnych źródłem wyzwań i możliwości; z jednej strony ujawnia skutki przepaści cyfrowej i luk w konektywności w państwach członkowskich, a także nierówności pomiędzy grupami zamożności i pomiędzy środowiskiem miejskim i wiejskim, z drugiej zaś strony uwidacznia potencjał, jakim dysponuje kształcenie i szkolenie, jeśli chodzi o budowanie odporności oraz pobudzanie zrównoważonego i włączającego wzrostu.
- Europejski obszar edukacji umożliwi osobom uczącym się kontynuowanie nauki na różnych etapach życia oraz poszukiwanie zatrudnienia w całej UE, a państwom członkowskim i interesariuszom pozwoli współpracować, po to by we wszystkich państwach członkowskich i regionach UE urzeczywistnić charakteryzujące się dobrą jakością, innowacyjne i włączające kształcenie i szkolenie, wspierające wzrost gospodarczy i charakteryzujące się wysoką jakością możliwości zatrudnienia, a także rozwój osobisty, społeczny i kulturalny.
- Ponadto europejski obszar edukacji będzie przestrzenią, w której osoby uczące się i kadra edukacyjna mogą z łatwością współpracować i komunikować się w ramach różnych dziedzin i kultur i niezależnie od granic, a kwalifikacje i efekty uczenia się uzyskane w okresach nauki za granicą są automatycznie uznawane ⁽²⁾.

UZNAJE, że

- Poprzednie strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) przyczyniły się do promowania wzajemnego uczenia się w kształceniu i szkoleniu; osiągnięto to dzięki wspólnym celom strategicznym, wspólnym narzędziom i podejściom odniesienia, rzetelnym informacjom i danym pochodzącym od wszystkich właściwych agencji europejskich i organizacji międzynarodowych, a także dzięki wymianie dobrych praktyk i partnerskiemu uczeniu się z udziałem państw członkowskich UE i innych interesariuszy; ramy te stanowiły również wsparcie w procesie wdrażania krajowych reform w obszarze kształcenia i szkolenia.
- Zaktualizowane strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia – w pełni szanując zasadę pomocniczości oraz różnorodność krajowych systemów edukacji w państwach członkowskich, a także wykorzystując osiągnięcia poprzednich ram – usprawnią tę współpracę w takich dziedzinach jak: wzmocniona koordynacja, m.in. na szczeblu politycznym, większe synergie między różnymi politykami przyczyniającymi się do wzrostu społecznego i gospodarczego oraz do transformacji ekologicznej i transformacji cyfrowej, intensywniejsze informowanie o rezultatach i ich rozpowszechnianie, z wykorzystaniem bardziej innowacyjnej i zorientowanej na przyszłość perspektywy wsparcia na rzecz reform w obszarze kształcenia i szkolenia.

⁽¹⁾ COM(2017) 673 final.

⁽²⁾ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1).

- Kryzys związany z COVID-19 pokazał, że systemy kształcenia i szkolenia muszą być wystarczająco elastyczne i odporne na zakłócenia ich regularnych cykli, oraz dowiódł, że państwa UE są w stanie znaleźć rozwiązania pozwalające kontynuować realizację procesu nauczania i uczenia się – na różne sposoby i w różnych kontekstach oraz zapewnić ciągłość uczenia się wszystkim osobom uczącym się, niezależnie od ich statusu społeczno-ekonomicznego i potrzeb edukacyjnych. To samo dotyczy ram współpracy europejskiej, które powinny być nadal wystarczająco elastyczne, aby móc reagować zarówno na obecne, jak i przyszłe wyzwania, także w kontekście europejskiego obszaru edukacji.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE i ODNOTOWUJE

główne elementy, a w szczególności wizję, przedstawione w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. ⁽³⁾ określającym, w jaki sposób europejska współpraca może w dalszym ciągu wzbogacać jakość, włączający charakter oraz cyfrowy i ekologiczny wymiar systemów kształcenia i szkolenia w UE. W komunikacie tym proponuje się ramy umożliwiające współpracę z państwami członkowskimi i zaangażowanie z właściwymi interesariuszami, w tym strukturę sprawozdawczo-analityczną, oraz przedstawia się propozycję celów edukacyjnych, by zachęcić do reform w obszarze kształcenia i szkolenia i do ich monitorowania, z myślą o utworzeniu europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE RÓWNIEŻ

- główne elementy komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z lipca 2020 r. pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” ⁽⁴⁾,
- główne elementy komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z września 2020 r. pt. „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027. Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej” ⁽⁵⁾.

ZGADZA SIĘ, że

1. Do 2030 r. utworzenie i dalsze rozwijanie europejskiego obszaru edukacji będzie nadrzędnym celem politycznym nowych strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia, przenikającym wszystkie priorytety strategiczne i obszary priorytetowe określone w niniejszej rezolucji, przy uwzględnieniu faktu, że strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia będą głównym narzędziem wspierania i wdrażania europejskiego obszaru edukacji, przyczyniającym się – poprzez swoje inicjatywy i wspólną wizję, w duchu współtworzenia – do jego pomyślnego utworzenia i dalszego ambitnego rozwoju ⁽⁶⁾.
2. Dążąc do utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., głównym celem europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinno być wspieranie dalszego rozwijania systemów kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich, które to systemy mają zapewnić:
  - a) wszystkim obywatelom spełnienie w wymiarze osobistym, społecznym i zawodowym, przy jednoczesnym promowaniu wartości demokratycznych, równości, spójności społecznej, aktywnego obywatelstwa i dialogu międzykulturowego;
  - b) zrównoważony dobrobyt gospodarczy, transformację ekologiczną i transformację cyfrową oraz szanse na zatrudnienie.
3. Europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia w okresie do roku 2030 powinna opierać się na strategicznych ramach obejmujących całość systemów kształcenia i szkolenia przy zastosowaniu włączającej, całościowej perspektywy uwzględniającej uczenie się przez całe życie. Należy to podkreślić jako podstawową zasadę leżącą u podstaw całych ram, które w zamierzeniu obejmują nauczanie, szkolenie i uczenie się we wszystkich kontekstach – czy to formalnym, pozaformalnym, czy nieformalnym – i na wszystkich poziomach: od wczesnej

⁽³⁾ COM(2020) 625 final.

⁽⁴⁾ COM(2020) 274 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 624 final.

⁽⁶⁾ Zgodnie z rezolucją Rady w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia (Dz.U. C 389 z 18.11.2019, s. 1).

edukacji i opieki nad dzieckiem po uczeniu się dorosłych, w tym kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) oraz szkolnictwo wyższe, także w środowisku cyfrowym. współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna również przyczynić się do realizacji odnośnych priorytetów europejskiego semestru.

4. Prace prowadzone w kontekście tych nowych ram powinny wносить wkład w transformację ekologiczną i transformację cyfrową, zgodnie z celami ustanowionymi w komunikacie Komisji z grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład” ⁽⁷⁾, a także z głównymi elementami określonymi w komunikacie Komisji pt. „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy” ⁽⁸⁾ z lutego 2020 r.
5. Te wszystkie zamierzenia powinny być również rozpatrywane w wymiarze globalnym, w związku z tym, że współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia stopniowo staje się jednym z istotnych instrumentów wdrażania polityk zewnętrznych UE w oparciu o europejskie wartości, zaufanie i autonomię. Pomoże to uczynić UE jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem docelowym i partnerem, zarówno w globalnym wyścigu o talenty, jak i w kontekście promowania partnerstw strategicznych z partnerami międzynarodowymi, z myślą o zapewnieniu charakteryzującej się dobrą jakością edukacji włączającej dla wszystkich, we wszystkich kontekstach i na wszystkich poziomach edukacji. W tym ujęciu współpraca stanowi jeden z zasadniczych wymiarów realizacji geopolitycznych priorytetów Unii, a także określonych przez ONZ celów zrównoważonego rozwoju na 2030 r., zarówno w skali światowej, jak i w państwach członkowskich UE. Wspieranie ściślejszej koordynacji działań UE i państw członkowskich wzmocni pozycję Europy jako jednego z kluczowych partnerów w dziedzinie edukacji na szczeblu globalnym i pomoże zacieśnić powiązania między europejskim obszarem edukacji a resztą świata.
6. Skuteczne i efektywne inwestowanie w kształcenie i szkolenie jest jednym z warunków poprawy jakości i wzmocnienia włączającego charakteru systemów kształcenia i szkolenia, a także poprawy efektów edukacji, a także stymulowania zrównoważonego wzrostu, zwiększenia dobrostanu i budowania bardziej włączającego społeczeństwa. Intensywniejsze prace nad inwestycjami – prowadzone przy poszanowaniu zasady pomocniczości – mogą pomóc w wychodzeniu z obecnego kryzysu i przyczynić się do transformacji ekologicznej i transformacji cyfrowej sektora kształcenia i szkolenia.
7. Niezbędną pomocą w kształtowaniu polityki opartej na rzetelnych informacjach jest okresowe monitorowanie postępów w realizacji wyznaczonych celów prowadzone w drodze systematycznego gromadzenia i analizowania danych porównywalnych w skali międzynarodowej. Nakreślonym niżej priorytetem strategicznym powinny w związku z tym towarzyszyć w latach 2021–2030 wskaźniki i unijne cele, przedstawione w załączniku II do niniejszej rezolucji. W oparciu o rezultaty uzyskane w ostatnim cyklu europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia pomoże to mierzyć ogólne postępy czynione na szczeblu europejskim i wskazywać, co zostało osiągnięte, a także będzie sprzyjać rozwijaniu i reformowaniu systemów kształcenia i szkolenia i wspierać te procesy.
8. W ujęciu szczegółowym w kolejnym dziesięcioleciu strategiczne ramy będą obejmować pięć następujących priorytetów strategicznych:

– **Priorytet strategiczny 1: Zwiększanie jakości, sprawiedliwości, włączenia i sukcesu dla wszystkich w kształceniu i szkoleniu**

Aby dobrze funkcjonować w dzisiejszym świecie i radzić sobie z przyszłymi zmianami w społeczeństwie, gospodarce i na rynku pracy, każda osoba musi dysponować odpowiednią wiedzą, umiejętnościami, kompetencjami i postawami. Kształcenie i szkolenie mają kluczowe znaczenie dla rozwoju osobistego, obywatelskiego i zawodowego obywateli Europy.

Na szczeblu UE, zgodnie z wizją jakości w kształceniu i szkoleniu, podstawę przyszłego sukcesu ⁽⁹⁾ stanowi opanowanie – przy wsparciu wysoko wykwalifikowanych i zmotywowanych nauczycieli i trenerów, a także innej kadry edukacyjnej – kompetencji kluczowych, w tym umiejętności podstawowych.

⁽⁷⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 67 final.

⁽⁹⁾ Jak określono w zaleceniu Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz. U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

Zjawisko wczesnego kończenia nauki narażające osoby młode i dorosłych na zmniejszone możliwości społeczno-gospodarcze, mimo że w ostatnim dziesięcioleciu zostało ograniczone, nadal stanowi wyzwanie, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę spodziewane skutki pandemii COVID-19. Należy kontynuować wysiłki na rzecz obniżenia odsetka osób wczesnie kończących naukę oraz dążyć do tego, by więcej osób młodych uzyskało wykształcenie na poziomie średnim II stopnia.

Krajowe systemy kształcenia i szkolenia zdołały poprawić swoje wyniki w tych obszarach, ale nadal istnieje potrzeba określenia środków politycznych, które mogą zwiększyć sukces edukacyjny wszystkich osób uczących się.

Zapewnianie przez państwa członkowskie charakteryzującego się dobrą jakością włączającego kształcenia i szkolenia dla wszystkich zwiększa możliwości dalszego ograniczenia nierówności społecznych, gospodarczych i kulturowych. Jednak w całej Europie wśród osób osiągających słabe wyniki nadreprezentowane są osoby uczące się ze środowisk defaworyzowanych, w tym z obszarów wiejskich i oddalonych, a pandemia COVID-19 jeszcze bardziej uwypukla, jak ważne w kształceniu i szkoleniu są sprawiedliwość i włączenie.

Aby zapewnić prawdziwie włączającą edukację i równe szanse wszystkim osobom uczącym się na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, należy uniezależnić poziom wykształcenia i osiągnięcia w nauce od statusu społecznego, gospodarczego i kulturowego czy innych uwarunkowań osobistych.

Dobrej jakości wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem odgrywa szczególnie ważną rolę i należy ją dalej wzmacniać jako podstawę sukcesu edukacyjnego w przyszłości.

Należy zachęcać do wszelkich innych działań na rzecz szerszego włączenia, takich jak wspieranie dostępu do charakteryzującej się dobrą jakością edukacji włączającej dla osób z niepełnosprawnościami⁽¹⁰⁾, osób o szczególnych potrzebach edukacyjnych, osób uczących się ze środowisk migracyjnych i dla innych grup szczególnie wrażliwych, wspieranie powrotu do edukacji w ramach perspektywy uczenia się przez całe życie oraz zapewnianie możliwości wejścia na rynek pracy za pośrednictwem różnych ścieżek kształcenia i szkolenia.

Włączające kształcenie i szkolenie obejmuje również rozwijanie wrażliwości na kwestie płci w procesach uczenia się i w instytucjach kształcenia i szkolenia oraz zwalczanie i eliminowanie stereotypów płciowych, zwłaszcza tych, które ograniczają wybory chłopców i dziewcząt przy podejmowaniu decyzji o kierunku nauki. Zawody tradycyjnie zdominowane przez mężczyzn lub kobiety powinny być jeszcze bardziej promowane wśród osób płci niedostatecznie reprezentowanej. Konieczne są również dalsze prace na rzecz odpowiedniej równowagi płci na stanowiskach kierowniczych w instytucjach kształcenia i szkolenia.

Technologie cyfrowe odgrywają ważną rolę w wysiłkach na rzecz tego, by środowiska uczenia się, materiały dydaktyczne i metody nauczania były dostosowane do różnych osób uczących się i odpowiadały ich potrzebom. Technologie te mogą sprzyjać prawdziwemu włączeniu, o ile równolegle przeciwdziałać się będzie problemom związanym z przepaścią cyfrową – zarówno pod względem infrastruktury, jak i umiejętności cyfrowych.

– **Priorytet strategiczny 2: Zapewnienie wszystkim rzeczywistych możliwości uczenia się przez całe życie i mobilności**

Wyzwania społeczne, technologiczne, cyfrowe, środowiskowe i gospodarcze w coraz większym stopniu wpływają na sposób życia i pracy, w tym na dystrybucję miejsc pracy oraz zapotrzebowanie na umiejętności i kompetencje. Duża liczba transformacji zawodowych, których prawdopodobnie doświadczy przeciętny obywatel europejski, w połączeniu z podnoszeniem wieku emerytalnego sprawiają, że uczenie się przez całe życie i poradnictwo zawodowe przez całe życie, także w postaci działań informacyjnych, są niezbędne do zapewnienia sprawiedliwego procesu transformacji, ponieważ poziom wykształcenia i poziom umiejętności, w tym umiejętności cyfrowych, nadal jest jednym z podstawowych czynników na rynku pracy.

Uczenie się przez całe życie stanowi nieodłączny element ogólnej wizji i celów kształcenia i szkolenia w UE i obejmuje wszystkie poziomy i rodzaje kształcenia i szkolenia, a także uczenie się pozaformalne i nieformalne, w sposób całościowy.

Wciąż potrzebne są dalsze postępy w oferowaniu wszystkim osobom uczącym się dobrej jakości uczenia się przez całe życie, w tym poprzez zapewnienie wzajemnej przenikalności i elastyczności różnych ścieżek uczenia się w różnych formach i na różnych poziomach kształcenia i szkolenia, a także walidację efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

⁽¹⁰⁾ Zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r.

Systemy kształcenia i szkolenia powinny stać się bardziej elastyczne, odporne, dostosowane do przyszłych wyzwań i atrakcyjne, docierać do bardziej zróżnicowanego grona osób uczących się i oferować uznawanie wcześniejszego uczenia się i walidację jego efektów, możliwości szkolenia w celu podnoszenia i zmiany kwalifikacji, także na wyższych poziomach kwalifikacji i w ciągu całego życia zawodowego ⁽¹⁾, i powinny być wspierane przez inicjatywy, takie jak inicjatywa „Uniwersytety Europejskie” i inicjatywa dotycząca centrów doskonałości zawodowej realizowane w ramach programu Erasmus+.

Na rynku pracy rośnie obecnie zapotrzebowanie na odmienny zestaw umiejętności i kwalifikacji oraz zachodzą zmiany strukturalne w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego. Obie te kwestie oznaczają, że niezbędne jest zmodernizowane, skuteczne, włączające i charakteryzujące się doskonałością kształcenie i szkolenie zawodowe, wnoszące wkład w wysiłki na rzecz sprostania wyzwaniom na rynku pracy i wyzwaniom społecznym. Konieczne jest dalsze rozwijanie kształcenia i szkolenia zawodowego jako atrakcyjnej i charakteryzującej się wysoką jakością ścieżki w wymiarze zawodowym i osobistym.

Średni wskaźnik uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się utrzymuje się w UE na niskim poziomie, co zagraża osiągnięciu prawdziwie zrównoważonego i sprawiedliwego wzrostu gospodarczego w Unii. Innowacje w ścieżkach uczenia się, nowych podejściach edukacyjnych, w tym podejściach indywidualnych, oraz w środowiskach uczenia się we wszystkich instytucjach kształcenia i szkolenia, w tym instytucjach szkolnictwa wyższego, a także w środowisku pracy i w społecznościach, są jednym z warunków wstępnych, by lepiej uwzględnić potrzeby szerszego kręgu osób uczących się, ponieważ coraz większa liczba osób dorosłych będzie potrzebowała zmiany lub podnoszenia kwalifikacji.

Ponadto należy wzmocnić środki pozwalające osobom dorosłym nabywać umiejętności podstawowe i środki motywujące do ich nabywania, tak by można było zagwarantować równe szanse i zapewnić większy udział w życiu społecznym, a tym samym sprzyjać całościowemu podejściu do uczenia się dorosłych.

Mobilność osób uczących się, nauczycieli, osób szkolących nauczycieli i kadry – jako jeden z niezbędnych elementów uczenia się przez całe życie i istotnych sposobów wzmacniania rozwoju osobistego, szans na zatrudnienie i zdolności dostosowawczych – powinna nadal być rozszerzana jako jeden z kluczowych elementów unijnej współpracy i jedno z narzędzi zwiększania jakości i włączenia w kształceniu i szkoleniu oraz promowania wielojęzyczności w UE. Należy starać się zapewnić równowagę przepływów w ramach mobilności, z myślą o pobudzeniu optymalnej cyrkulacji talentów, oraz monitorować tę mobilność, m.in. poprzez monitorowanie losów absolwentów.

Należy podjąć dalsze wysiłki w celu usunięcia istniejących przeszkód i barier we wszystkich rodzajach mobilności w zakresie uczenia się i nauczania, w tym problemów związanych z dostępem, poradnictwem, usługami dla studentów i uznawaniem, także w świetle wpływu wszelkich obecnych lub przyszłych ograniczeń w podróżowaniu.

Ponadto, aby wzmocnić współpracę instytucji edukacyjnych i sprzyjać mobilności, należy podejmować dalsze działania w dziedzinach takich jak automatyczne wzajemne uznawanie kwalifikacji i okresów nauki za granicą oraz zapewnianie jakości. Konieczne są ciągłe wysiłki w celu wykorzystania europejskich inicjatyw ułatwiających mobilność, w tym inicjatyw finansowanych w ramach programu Erasmus+.

– **Priorytet strategiczny 3: Podnoszenie kompetencji i motywacji w zawodach związanych z edukacją**

Nauczyciele, trenerzy, kadra edukacyjna i pedagogiczna oraz kadra kierownicza kształcenia i szkolenia, na wszystkich poziomach, stanowią trzon kształcenia i szkolenia. Aby wspierać innowacje, włączający charakter, jakość i osiągnięcia w kształceniu i szkoleniu, edukatorzy muszą być wysoce kompetentni i zmotywowani, i w tym celu potrzebują szeregu możliwości w zakresie uczenia się, a także wsparcia przez cały okres kariery.

Bardziej niż kiedykolwiek należy zwrócić uwagę na dobrostan nauczycieli, trenerów i kadry edukacyjnej w systemach kształcenia i szkolenia, gdyż jest to także jeden z ważnych czynników jakości kształcenia i szkolenia wpływających nie tylko na zadowolenie nauczycieli, ale również na jakość nauczania.

Konieczne jest również zwiększenie atrakcyjności i zrewaloryzowanie zawodu nauczyciela, co staje się coraz istotniejsze w związku z niedoborem i starzeniem się nauczycieli w krajach UE ⁽¹²⁾.

⁽¹⁾ Zgodnie z celami określonymi w zaleceniu Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1) i w deklaracji z Osnabrück z dnia 30 listopada 2020 r.

⁽¹²⁾ Jak podkreślono w konkluzjach Rady z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie europejskich nauczycieli i trenerów przyszłości (Dz.U. C 193 z 9.6.2020, s. 11).

Ponadto przy opracowywaniu korzystnych środowisk i warunków rozwoju kompetencji i motywacji nauczycieli, trenerów i kadry edukacyjnej należy uwzględnić kluczową rolę kadry kierowniczej kształcenia i szkolenia, i tym samym zapewnić, by instytucje kształcenia i szkolenia funkcjonowały jako organizacje uczące się. Inicjatywy, takie jak europejskie akademie nauczycielskie, które zostaną uruchomione za pośrednictwem programu Erasmus+, ułatwią tworzenie sieci kontaktów, dzielenie się wiedzą i mobilność między instytucjami, zapewniając nauczycielom i trenerom możliwości uczenia się na każdym etapie kariery zawodowej, dzielenia się najlepszymi praktykami i innowacyjnymi metodami pedagogicznymi oraz umożliwiając wzajemne uczenie się na skalę europejską.

– **Priorytet strategiczny 4: Wzmocnienie europejskiego szkolnictwa wyższego**

Szkolnictwo wyższe i same instytucje szkolnictwa wyższego wykazały się odpornością i zdolnością do radzenia sobie w obliczu nieprzewidzianych zmian, takich jak pandemia COVID-19. Kryzys uwypuklił wciąż istniejące wyzwania, ale stworzył również możliwości dalszego rozwoju w ramach przewidzianego programu transformacji szkolnictwa wyższego.

W ciągu kolejnego dziesięciolecia instytucje szkolnictwa wyższego będą zachęcane do poszukiwania nowych form ściślejszej współpracy, w szczególności zakładających ustanawianie międzynarodowych sojuszy, łączenie wiedzy i zasobów oraz tworzenie większych możliwości w zakresie mobilności i uczestnictwa studentów i kadry, a także w zakresie pobudzania badań naukowych i innowacji, m.in. poprzez pełne wdrożenie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”.

Przeprowadzono już owocne prace nad tworzeniem europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego w ramach procesu bolońskiego. W przyszłości ważne będzie, by prace w ramach procesu bolońskiego były kontynuowane, a jednocześnie by tworzone były dalsze i silniejsze synergie z europejską przestrzenią badawczą bez ustanawiania równoległych lub podwójnych struktur lub instrumentów.

- **Priorytet strategiczny 5: Wspieranie transformacji ekologicznej i transformacji cyfrowej w kształceniu i szkoleniu oraz za pośrednictwem kształcenia i szkolenia**

Transformacja ekologiczna i cyfrowa stanowią centralny punkt programu Unii na kolejne dziesięciolecie. Przejście na ekologiczną, neutralną dla klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym, jak i bardziej ucyfrowiony świat będą miały znaczące skutki społeczne, gospodarcze i w zakresie zatrudnienia. Przeprowadzenie sprawiedliwej społecznie transformacji UE nie będzie możliwe, jeżeli nie zagwarantuje się, by wszyscy obywatele nabywali wiedzę, kompetencje, umiejętności i postawy, które są niezbędne do radzenia sobie z tymi zmianami.

Konieczne jest umożliwienie gruntownej zmiany zachowań i umiejętności poszczególnych osób, a punktem wyjścia powinny być systemy i instytucje kształcenia i szkolenia odgrywające rolę katalizatorów. Instytucje kształcenia i szkolenia muszą uwzględnić wymiar ekologiczny i cyfrowy w swoim rozwoju organizacyjnym. Wymaga to inwestycji, zwłaszcza w ekosystemy edukacji cyfrowej, nie tylko w celu uwzględniania perspektywy zrównoważoności środowiskowej oraz podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, ale również w celu zapewnienia, aby infrastruktury kształcenia i szkolenia były odpowiednio przygotowane do radzenia sobie z tymi zmianami i do edukowania na ich temat. Ukierunkowanie instytucji kształcenia i szkolenia na całościowe podejście ogólnoszkolne oraz na tworzenie włączających, zdrowych i zrównoważonych środowisk edukacyjnych to kwestie kluczowe, by mogły zajść zmiany niezbędne do transformacji ekologicznej i transformacji cyfrowej. Ponadto konieczne jest, by przedsiębiorstwa, władze krajowe, regionalne i lokalne oraz właściwi interesariusze rozwijali odpowiednio strategię i poczucie współodpowiedzialności. W tym kontekście istotne jest unowocześnienie dziedzin STEAM (nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii, sztuki i matematyki).

PONADTO ZGADZA SIĘ, że:

1. Starając się prowadzić działania w kontekście niniejszych strategicznych ram, w oparciu o opisane powyżej priorytety strategiczne i z myślą o utworzeniu europejskiego obszaru edukacji i wspieraniu jego dalszego rozwoju, w okresie do 2030 r. należy przestrzegać następujących zasad:
  - a) Europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna umożliwić UE i szeroko pojętej społeczności edukacyjnej realizację inicjatyw wspierających przede wszystkim utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., lecz także realizację planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, oraz europejskiego programu na rzecz umiejętności. W tym celu konieczne jest – w oparciu o ściślejsze wskazówki Rady i zgodnie z otwartą metodą koordynacji – wzmocnienie elastycznych metod współpracy i zwiększenie synergii z innymi inicjatywami w zakresie kształcenia i szkolenia.

- b) Europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna być wdrażana w perspektywie włączającej, całościowej i uwzględniającej uczenie się przez całe życie, przy utrzymaniu i pogłębianiu wypróbowanych i sprawdzonych dostępnych rozwiązań, narzędzi, instrumentów i wsparcia politycznego w zakresie wzajemnego uczenia się, w szczególności przewidzianych w ET 2020 i w ramach otwartej metody koordynacji, oraz, w stosownych przypadkach, przy rozwijaniu synergii pomiędzy sektorem kształcenia i szkolenia a innymi obszarami polityki. W kolejnym dziesięcioleciu podstawę ram strategicznych – przy pełnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich w obszarze kształcenia i szkolenia i dobrowolnego charakteru europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia – powinny stanowić następujące elementy:
- (i) pięć nakreślonych powyżej priorytetów strategicznych europejskiej współpracy;
  - (ii) wspólne narzędzia i podejścia odniesienia;
  - (iii) partnerskie uczenie się, wzajemne doradztwo i wymiana dobrych praktyk, ze szczególnym naciskiem na rozpowszechnianie i wyraźne eksponowanie rezultatów, a także efekty na szczeblu krajowym;
  - (iv) okresowe monitorowanie postępów i składanie sprawozdań, w tym na podstawie unijnych celów i za pośrednictwem Monitora Kształcenia i Szkolenia, także w związku z europejskim semestrem, przy wykorzystaniu wiedzy eksperckiej stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków i przy unikaniu tworzenia dodatkowych obciążeń administracyjnych dla państw członkowskich;
  - (v) porównywalne informacje i dane pochodzące od wszystkich właściwych agencji europejskich, sieci europejskich i organizacji międzynarodowych, takich jak np. OECD, UNESCO i Międzynarodowe Towarzystwo Oceny Osiągnięć Szkolnych (IEA);
  - (vi) wiedza ekspercka stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków, która to grupa powinna być pierwszym forum umożliwiającym dyskusje o wspólnych unijnych celach i wskaźnikach i o przyszłych obszarach zainteresowania, a także współpraca z innymi właściwymi sektorami (sektorem zatrudnienia, spraw społecznych i badań naukowych) w celu zapewnienia odpowiednich i przydatnych wskaźników;
  - (vii) pełne wykorzystanie możliwości dostępnych w ramach unijnych programów oraz funduszy i instrumentów, w szczególności w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w tym uczenia się przez całe życie.
- c) Europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna być adekwatna, konkretna i skuteczna. Należy podejmować dalsze wysiłki na rzecz zapewnienia, by z wyprzedzeniem planowane były jasne i widoczne rezultaty, które będą następnie regularnie i w sposób usystematyzowany przedstawiane, weryfikowane i rozpowszechniane, za pośrednictwem europejskich i krajowych forów, i by dzięki temu stworzyć podstawę stałej oceny i stałego rozwoju.
- d) Aby wesprzeć wysiłki państw członkowskich służące ułatwieniu przewidzianej transformacji szkolnictwa wyższego w Europie i promowaniu współpracy instytucji szkolnictwa wyższego, należy zapewnić ścisłe i ustrukturyzowane synergie z europejskim obszarem szkolnictwa wyższego i procesem bolońskim, w szczególności w odniesieniu do instrumentów zapewniania jakości, uznawania, mobilności i przejrzystości, przy unikaniu tworzenia równoległych lub podwójnych struktur i instrumentów względem tych, które już opracowano w ramach europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego.
- e) Proces kopenhaski jest jednym z istotnych aspektów europejskiej współpracy w ramach otwartej metody koordynacji w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego i będzie przyczyniać się do osiągnięcia priorytetów strategicznych określonych w niniejszych ramach.
- f) Należy wzmocnić współpracę międzysektorową między odpowiednimi inicjatywami UE w zakresie kształcenia i szkolenia a inicjatywami w powiązanych obszarach polityki i sektorach – w szczególności w dziedzinie zatrudnienia, polityki społecznej, badań naukowych, innowacji, młodzieży i kultury. Należy zwrócić szczególną uwagę na wspieranie sprawniejszego dialogu między Komitetem ds. Edukacji a Komitetem ds. Zatrudnienia, tak by zapewnić terminową wymianę informacji ⁽¹³⁾. W odniesieniu do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych, zwłaszcza zasady pierwszej, czwartej i jedenastej, szczególną uwagę należy zwrócić na monitorowanie prowadzone za pośrednictwem tablicy wyników zawierającej wskaźniki społeczne, które to monitorowanie pozwoli śledzić tendencje i postępy we wszystkich państwach członkowskich i będzie uwzględniane w europejskim semestrze.

⁽¹³⁾ W związku z przyjęciem i na podstawie rezolucji Rady z dnia 27 lutego 2020 r. pt. „Kształcenie i szkolenie a europejski semestr: zapewnienie rzeczowych debat na temat reform i inwestycji” (Dz.U. C 64 z 27.2.2020, s. 1).

- g) W odniesieniu do „kwadratu wiedzy” (edukacja, badania naukowe, innowacje i usługi dla społeczeństwa) należy zwrócić szczególną uwagę na synergie w zakresie polityki i finansowania między kształceniem i szkoleniem, badaniami naukowymi i innowacjami, zwłaszcza w kontekście europejskiej przestrzeni badawczej i europejskiego obszaru edukacji, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności z europejskim obszarem szkolnictwa wyższego ⁽¹⁴⁾.
- h) Europejska współpraca, zwłaszcza służąca utworzeniu europejskiego obszaru edukacji, wymaga przejrzystego i spójnego dialogu i tworzenia sieci kontaktów, z zastosowaniem podejścia zakładającego współtworzenie, nie tylko pomiędzy państwami członkowskimi i Komisją, lecz także ze wszystkimi odpowiednimi interesariuszami.
- i) Należy wzmocnić dialog w zakresie polityki z państwami trzecimi oraz współpracę z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy, OECD i UNESCO, i w ten sposób uzyskiwać informacje i dane, ale także czerpać inspirację, nowe pomysły i różnorodne metody pracy do celów dokonywania porównań i wprowadzania usprawnień.
- j) Zasoby finansowe z programu Erasmus+, europejskich funduszy strukturalnych, REACT-EU, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych unijnych programów i mechanizmów finansowania powinny być wykorzystywane do udoskonalania systemów kształcenia i szkolenia zgodnie z ogólnym celem, jakim jest utworzenie europejskiego obszaru edukacji, i zgodnie z priorytetami strategicznymi państw członkowskich, w kontekście priorytetów strategicznych nowych ram.
- k) W celu utworzenia europejskiego obszaru edukacji konieczne jest – ze względu na zasadniczą rolę kształcenia i szkolenia w odbudowie i wzmacnianiu odporności społecznej i gospodarczej – większe skupienie uwagi na inwestycjach w edukację. Komisja wraz z państwami członkowskimi będzie intensyfikować prace dotyczące inwestycji, m.in. stymulując, w stosownych przypadkach, debaty na odpowiednich forach politycznych wysokiego szczebla, np. wspólne wymiany między unijnymi ministrami finansów i ministrami edukacji, a także debaty z innymi instytucjami, takimi jak Europejski Bank Inwestycyjny i Parlament Europejski ⁽¹⁵⁾.
2. Udane wykorzystywanie otwartej metody koordynacji w kontekście strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zależy od woli politycznej państw członkowskich oraz od ściślejszych wskazówek Rady i skutecznych metod pracy na szczeblu europejskim; podstawą powinny być:
- a) Cykle robocze – okres do 2030 r. zostanie podzielony na dwa cykle, przy czym pierwszy cykl obejmie pięć lat od 2021 do 2025 r., zgodnie z harmonogramem zaproponowanym przez Komisję w komunikacie w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji, a drugi potrwa do 2030 r. Pierwszy cykl powinien umożliwić utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.
- b) Obszary priorytetowe – dla każdego cyklu Rada uzgodni szereg priorytetowych obszarów europejskiej współpracy, w oparciu o priorytety strategiczne i z uwzględnieniem ogólnego celu, jakim jest utworzenie i dalsze rozwijanie europejskiego obszaru edukacji. Europejskie obszary priorytetowe powinny dać państwom członkowskim możliwość współpracy w zakresie szerszych kwestii, a jednocześnie pozwolą na bardziej szczegółową i ściślejszą współpracę zainteresowanych państw członkowskich służącą reagowaniu na nowe wyzwania i konkretne potrzeby w zakresie polityki. Obszary priorytetowe pierwszego cyklu niniejszych nowych ram współpracy przedstawiono w załączniku III.
- c) Wzajemne uczenie się – europejską współpracę we wspomnianych obszarach priorytetowych należy prowadzić z wykorzystaniem takich sposobów, jak partnerskie uczenie się i wzajemne doradztwo, konferencje i seminaria, warsztaty, fora lub grupy ekspertów wysokiego szczebla, panele, studia i analizy, współpraca oparta na narzędziach internetowych; w stosownych przypadkach angażować w nią należy odpowiednich interesariuszy. Wszystkie te inicjatywy powinny być realizowane w oparciu o jasny zakres zadań, harmonogram i planowane rezultaty, które zaproponuje Komisja we współpracy z państwami członkowskimi.
- d) Wspólne narzędzia i podejścia odniesienia – wzajemne uczenie się może być inspirowane narzędziami i podejściami odniesienia, które opierają się na wspólnej analizie i wspierają dalsze rozwijanie polityki na różnych szczeblach zarządzania (unijnym, krajowym, regionalnym, lokalnym, sektorowym itp.) lub może prowadzić do opracowania takich narzędzi i podejść.
- e) Mechanizm zarządzania – w pierwszym cyklu ram strategicznych należy zachować wszystkie wypróbowane i sprawdzone rozwiązania w zakresie wzajemnego uczenia się przewidziane w ET 2020, takie jak grupy robocze, posiedzenia dyrektorów generalnych, i narzędzia partnerskiego uczenia się, oraz utrzymać zaangażowanie innych właściwych organów zarządzania. Państwa członkowskie i Komisja dostosują te rozwiązania do nowych

⁽¹⁴⁾ Prace te mogłyby być wspierane na poziomie technicznym.

⁽¹⁵⁾ Proces ten będzie wspierany na szczeblu technicznym przez grupę ekspertów ds. jakościowych inwestycji w kształcenie i szkolenie, która pomoże w stałym skupianiu uwagi na krajowych i regionalnych inwestycjach.

priorytetów strategicznych i będą współpracować, by wprowadzić rozwiązania w zakresie zarządzania służące ułatwieniu przekazywania informacji ze szczebla technicznego do politycznego, stosownie do potrzeb, oraz koordynowaniu prac, które mają być wykonane w kontekście ram strategicznych, bez tworzenia zbędnych struktur lub dodatkowych obciążeń dla państw członkowskich.

- f) Rozpowszechnianie wyników – rezultaty współpracy, z myślą o ich wyeksponowaniu na szczeblu krajowym i europejskim oraz zwiększeniu ich efektów, będą szeroko rozpowszechniane wśród odpowiednich interesariuszy i, w stosownych przypadkach, omawiane na szczeblu politycznym.
  - g) Monitorowanie procesu – aby otwarta metoda koordynacji przyniosła efekty i aby promować współodpowiedzialność za ten proces zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim, państwa członkowskie i Komisja będą ściśle współpracować w celu podsumowania prac przeprowadzonych na szczeblu technicznym, tym samym dokonując ewaluacji samego procesu, jak i jego rezultatów. Coroczne monitorowanie będzie również odbywać się za pośrednictwem opracowanego przez Komisję Monitora Kształcenia i Szkolenia, który śledzi postępy w osiąganiu wszystkich uzgodnionych unijnych celów i wskaźników, w tym wskaźników pomocniczych, w dziedzinie kształcenia i szkolenia, a także wnosi wkład w europejski semestr.
  - h) Sprawozdania z postępu prac – na koniec pierwszego cyklu, do 2025 r., konieczne będzie ponowne przyjrzenie się zestawowi obszarów priorytetowych z myślą o ich dostosowaniu lub ustaleniu nowych obszarów na kolejny cykl, pod kątem istniejących na dany moment wyzwań, i przeanalizowanie poczynionych postępów, m.in. w opracowywaniu rozwiązań w zakresie zarządzania, odpowiadających politycznej ambicji europejskiego obszaru edukacji. W 2022 r. Komisja opublikuje sprawozdanie z postępu prac nad europejskim obszarem edukacji, podsumowujące i oceniające osiągnięcia na drodze do utworzenia europejskiego obszaru edukacji za pomocą strategicznych ram współpracy i proponujące, w razie potrzeby, kolejne kroki, natomiast w 2023 r. zorganizuje przegląd śródkresowy. Ponadto zarówno sprawozdanie z postępu prac, jak i przegląd śródkresowy zostaną uwzględnione podczas uzgadniania przez Radę ewentualnych nowych obszarów priorytetowych na okres po roku 2025.
3. W 2025 r. Komisja opublikuje pełne sprawozdanie dotyczące europejskiego obszaru edukacji. Na podstawie tej ewaluacji Rada dokona przeglądu ram strategicznych – w tym unijnych celów, struktury zarządzania i metod pracy – i w razie potrzeby wprowadzi niezbędne dostosowania w drugim cyklu, tak by odzwierciedlić stan faktyczny i potrzeby europejskiego obszaru edukacji lub wszelkie inne istotne zmiany w Unii Europejskiej.

ZACHĘCA PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE, ABY ZGODNIE Z UWARUNKOWANIAMI KRAJOWYMI:

1. Starają się wspólnie – przy wsparciu ze strony Komisji i posługując się otwartą metodą koordynacji, jak przewidziano w niniejszej rezolucji – zacieśniać europejską współpracę w dziedzinie kształcenia i szkolenia w okresie do roku 2030, kierując się opisanymi powyżej pięcioma priorytetami strategicznymi, zasadami i metodami pracy oraz koncentrując się na obszarach priorytetowych uzgodnionych dla każdego cyklu (obszary obowiązujące w pierwszym cyklu, czyli w latach 2021–2025, przedstawiono w załączniku III).
2. W świetle krajowych priorytetów i z należytym poszanowaniem krajowych kompetencji w obszarze kształcenia i szkolenia, rozważyły przyjęcie na szczeblu krajowym środków służących czynieniu postępów w realizacji priorytetów strategicznych nakreślonych w niniejszych ramach strategicznych oraz wniesieniu wkładu we wspólne utworzenie europejskiego obszaru edukacji i osiągnięcie unijnych celów wskazanych w załączniku II. Opracowując krajowe polityki w zakresie kształcenia i szkolenia, czerpały inspirację z wzajemnego uczenia się na szczeblu europejskim.
3. W stosownych przypadkach zastanowiły się, w jaki sposób i w jakim zakresie mogą wnieść wkład we wspólną realizację unijnych celów za pośrednictwem środków i działań krajowych, i w związku z tym ustanowić cele krajowe odpowiednio do specyfiki swoich systemów kształcenia i szkolenia i do uwarunkowań krajowych, także z uwzględnieniem wpływu kryzysu związanego z COVID-19 na gospodarkę i społeczeństwo oraz na sam sektor kształcenia i szkolenia.
4. Przyjmując odpowiedzialność za przedmiotowy proces, wspierały przedstawioną powyżej strukturę zarządzania i wybrane metody pracy.
5. Skutecznie wykorzystywały unijne polityki i instrumenty finansowania, aby wspierać wdrażanie krajowych środków i działań służących postępom w realizacji priorytetów strategicznych i powiązanych celów unijnych i krajowych, w szczególności w kontekście odbudowy oraz transformacji ekologicznej i transformacji cyfrowej.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY ZGODNIE Z TRAKTATAMI I PRZY PEŁNYM POSZANOWANIU ZASADY POMOCNICZOŚCI:

1. W okresie do roku 2030 wspierała państwa członkowskie i działała z nimi, prowadząc współpracę w kontekście niniejszych ram w oparciu o opisanych wyżej pięć priorytetów strategicznych, opisane wyżej zasady i metody pracy oraz unijne cele i uzgodnione obszary priorytetowe nakreślone odpowiednio w załączniku II i III.
2. Pracowała z państwami członkowskimi nad uzgodnieniem do końca 2021 r. odpowiedniej struktury zarządzania, która posłuży koordynowaniu prac i kierowaniu rozwojem ram strategicznych, w kontekście nadrzędnego celu, jakim jest utworzenie i dalsze rozwijanie europejskiego obszaru edukacji, analizując przy tym, które kwestie powinny stać się przedmiotem dyskusji na wyższym szczeblu politycznym, bez tworzenia dodatkowych obciążeń dla państw członkowskich i przy jednoczesnym zapewnieniu ich odpowiedzialności za ten proces.
3. Współpracowała z państwami członkowskimi i zapewniała konkretne wsparcie organom lokalnym, regionalnym i krajowym w celu ułatwienia wzajemnego uczenia się, prowadzenia analiz i wymiany dobrych praktyk w zakresie inwestycji w infrastrukturę edukacyjną.
4. Przeanalizowała, wykorzystując w szczególności sprawozdania z postępu prac, stopień, w jakim zrealizowano priorytety strategiczne przewidziane w niniejszych ramach w odniesieniu do tworzenia europejskiego obszaru edukacji, lecz także w odniesieniu do europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na szczeblu krajowym.
5. Opierając się na eksperckich opiniach stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków i z wykorzystaniem takich opinii, prowadziła prace nad propozycjami ewentualnych wskaźników lub unijnych celów w odniesieniu do włączenia i sprawiedliwości, zawodu nauczyciela, a także zrównoważoności, w tym ekologizacji systemów kształcenia i szkolenia.
6. Pracowała wraz z państwami członkowskimi na rzecz zbadania, w jaki sposób można usprawnić zbieranie i analizę danych na potrzeby obecnych unijnych celów i wskaźników, tak by wspierać kształtowanie polityki opartej na rzetelnych informacjach, uwzględniając także wiedzę ekspercką stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków, oraz by przedstawiała Radzie sprawozdania z tych dyskusji.
7. Pracowała z państwami członkowskimi na rzecz przeanalizowania, po 2025 r., unijnych celów i wskaźników, w odniesieniu do których ustalone ramy czasowe nie pokrywają się z dziesięcioletnim okresem niniejszych ram, i przedstawiła Radzie sprawozdanie dotyczące ewentualnych nowych wartości dla tych celów i wskaźników.
8. Przedstawiała i regularnie aktualizowała systematyczny przegląd i harmonogram bieżących i planowanych polityk, narzędzi współpracy, instrumentów finansowania, inicjatyw i ukierunkowanych zaproszeń do składania wniosków na szczeblu unijnym, które przyczyniają się do tworzenia europejskiego obszaru edukacji i rozwoju europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia.
9. Przedstawiła plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, zwłaszcza zasady pierwszej, czwartej i jedenastej.
10. Utworzyła platformę europejskiego obszaru edukacji – publiczny interaktywny portal informacyjny ułatwiający państwom członkowskim i interesariuszom dostęp do informacji, działań, usług, instrumentów, wyników, a także promujący współpracę i wymianę informacji.

ZAŁĄCZNIK I

TŁO POLITYCZNE

1. Konkluzje Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) (12 maja 2009 r.)
2. Rezolucja Rady w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych (20 grudnia 2011 r.)
3. Zalecenie Rady w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (20 grudnia 2012 r.)
4. Deklaracja w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja (Paryż, 17 marca 2015 r.)
5. Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) – Nowe priorytety współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia (23 i 24 listopada 2015 r.)
6. Konkluzje Rady w sprawie ograniczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i sprzyjania sukcesom szkolnym (23 i 24 listopada 2015 r.)
7. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie promowania w UE rozwoju społeczno-gospodarczego i włączenia poprzez edukację: wkład kształcenia i szkolenia w europejski semestr 2016 (24 lutego 2016 r.)
8. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowy europejski program na rzecz umiejętności” (10 czerwca 2016 r.)
9. Zalecenie Rady w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (19 grudnia 2016 r.)
10. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie włączenia w kontekście różnorodności z myślą o osiągnięciu ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości (17 lutego 2017 r.)
11. Zalecenie w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (22 maja 2017 r.)
12. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze: wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców w Göteborgu” (17 listopada 2017 r.)
13. Zalecenie Rady dotyczące monitorowania losów absolwentów (20 listopada 2017 r.)
14. Konkluzje Rady w sprawie rozwoju szkół oraz doskonałego poziomu nauczania (20 listopada 2017 r.)
15. Konkluzje Rady w sprawie odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego (20 listopada 2017 r.)
16. Konkluzje Rady Europejskiej (14 grudnia 2017 r.)
17. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (17 stycznia 2018 r.)

18. Zalecenie Rady w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (15 marca 2018 r.)
19. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/646 w sprawie wspólnych ram mających na celu świadczenie lepszej jakości usług w zakresie umiejętności i kwalifikacji (Europass) (18 kwietnia 2018 r.)
20. Zalecenie Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (22 maja 2018 r.)
21. Zalecenie Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania (22 maja 2018 r.)
22. Konkluzje Rady w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji (22 maja 2018 r.)
23. Zalecenie Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (26 listopada 2018 r.)
24. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Skoordynowany plan w sprawie sztucznej inteligencji” (7 grudnia 2018 r.)
25. Konkluzje Rady pt. „Z myślą o sprawieniu, by do roku 2030 Unia stała się jeszcze bardziej zrównoważona” (9 kwietnia 2019 r.)
26. Zalecenie Rady w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków (22 maja 2019 r.)
27. Zalecenie Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (22 maja 2019 r.)
28. Konkluzje Rady w sprawie przyszłości wysoce ucyfrowionej Europy po roku 2020: „Stymulowanie cyfrowej i gospodarczej konkurencyjności i spójności cyfrowej w całej Unii” (7 czerwca 2019 r.)
29. Rada Europejska: „Nowy program strategiczny na lata 2019–2024” (20 czerwca 2019 r.)
30. Rezolucja Rady w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia (8 listopada 2019 r.)
31. Konkluzje Rady w sprawie kluczowej roli polityk uczenia się przez całe życie we wzmacnianiu społeczeństw z myślą o technologicznej i ekologicznej transformacji wspierającej trwały i włączający wzrost (8 listopada 2019 r.)
32. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejski Zielony Ład” (11 grudnia 2019 r.)
33. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji” (14 stycznia 2020 r.)
34. Rezolucja Rady pt. „Kształcenie i szkolenie a europejski semestr: zapewnienie rzeczowych debat na temat reform i inwestycji” (20 lutego 2020 r.)
35. Konkluzje Rady w sprawie europejskich nauczycieli i trenerów przyszłości (25 maja 2020 r.)
36. Konkluzje Rady w sprawie przeciwdziałania kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 w kształceniu i szkoleniu (16 czerwca 2020 r.)

37. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (1 lipca 2020 r.)
  38. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji” (30 września 2020 r.)
  39. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (30 września 2020 r.)
  40. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027. Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej” (30 września 2020 r.)
  41. Komunikat ministerialny z Rzymu (19 listopada 2020 r.)
  42. Zalecenie Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (24 listopada 2020 r.)
  43. Konkluzje Rady w sprawie edukacji cyfrowej w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy (24 listopada 2020 r.)
  44. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027” (24 listopada 2020 r.)
  45. Deklaracja z Osnabrück w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego jako czynnika odbudowy i sprawiedliwego przechodzenia na gospodarkę cyfrową i ekologiczną (30 listopada 2020 r.)
-

ZAŁĄCZNIK II

CELE UNIIJE – Poziomy referencyjne wyznaczające średnie europejskie wyniki w kształceniu i szkoleniu

Aby można było monitorować postępy, identyfikować wyzwania oraz przyczynić się do kształtowania polityki opartej na rzetelnych informacjach w drodze systematycznego gromadzenia i analizowania danych porównywalnych w skali międzynarodowej, nakreślonym w niniejszej rezolucji priorytetem strategicznym w latach 2021–2030 powinno towarzyszyć kilka poziomów referencyjnych wyznaczających średnie europejskie wyniki w kształceniu i szkoleniu („cele unijne”). Powinny się one opierać wyłącznie na porównywalnych i wiarygodnych danych i uwzględniać odmienną sytuację w poszczególnych państwach członkowskich ⁽¹⁾. Nie należy ich postrzegać jako konkretnych celów, które każde z państw musi osiągnąć do roku 2025 lub 2030. Jak określono w niniejszej rezolucji, zachęca się państwa członkowskie, by rozważyły wyznaczenie równoważnych celów krajowych.

W związku z powyższym państwa członkowskie uzgodniły siedem celów unijnych:

1. 15-latkowie z niskimi osiągnięciami w umiejętnościach podstawowych ⁽²⁾

Do 2030 r. odsetek 15-latków z niskimi osiągnięciami w rozumieniu tekstów, myśleniu matematycznym i naukach przyrodniczych powinien wynosić poniżej 15 %.

2. Ósmoklasiści z niskimi osiągnięciami w umiejętnościach cyfrowych ⁽³⁾

Do 2030 r. odsetek ósmoklasistów z niskimi osiągnięciami w kompetencjach komputerowych i informacyjnych powinien wynosić poniżej 15 %.

3. Uczestnictwo we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem ⁽⁴⁾

Do 2030 r. co najmniej 96 % dzieci w przedziale wiekowym od trzech lat do wieku obowiązku szkolnego powinno uczestniczyć we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem.

4. Osoby wcześniej kończące naukę ⁽⁵⁾

Do 2030 r. odsetek osób wcześniej kończących naukę powinien wynosić poniżej 9 %.

5. Wykształcenie wyższe ⁽⁶⁾

Do 2030 r. odsetek osób w wieku 25–34 lata z wykształceniem wyższym powinien wynosić co najmniej 45 %.

⁽¹⁾ Cele te powinny również uwzględniać różne konteksty poszczególnych państw członkowskich oraz fakt, że, zgodnie z międzynarodowymi prognozami, w danych wyjściowych na lata 2020 i 2021 może nastąpić zmiana ze względu na poważny wpływ pandemii COVID-19 na systemy kształcenia i szkolenia w UE.

⁽²⁾ Źródłem danych jest Program międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) i są one zbierane i zarządzane przez OECD. Cel dotyczy odsetka 15-latków, którzy nie są w stanie osiągnąć poziomu 2 w skali PISA w rozumieniu tekstów, myśleniu matematycznym lub naukach przyrodniczych.

⁽³⁾ Cel ten wyznaczono w oparciu o wyniki badania ankietowego kompetencji komputerowych i informacyjnych (CIL) w ramach międzynarodowego badania kompetencji komputerowych i informacyjnych (ICILS) przeprowadzonego przez Międzynarodowe Towarzystwo Oceniania Osiągnięć Szkolnych (IEA). Badaniem ICILS objęto uczniów w ósmym roku nauki szkolnej.

⁽⁴⁾ Źródłem danych jest Eurostat; internetowy kod danych: [educ_uoe_enra21].

⁽⁵⁾ Eurostat / unijne badanie aktywności ekonomicznej ludności. Internetowy kod danych: [edat_lfse_14], tj. odsetek osób w wieku 18–24 z wykształceniem wyłącznie średnim pierwszego stopnia lub niższym, które nie uczestniczą w dalszym kształceniu ani szkoleniu. Temu celowi unijnemu towarzyszyć będzie wskaźnik dotyczący wykształcenia średniego II stopnia wskazujący odsetek osób w wieku 20–24 lata z wykształceniem na poziomie co najmniej średnim II stopnia oparty na danych udostępnianych przez Eurostat pochodzących z unijnego badania aktywności ekonomicznej ludności. Internetowy kod danych: [edat_lfse_03].

⁽⁶⁾ Eurostat / unijne badanie aktywności ekonomicznej ludności. Internetowy kod danych: [edat_lfse_03].

6. Absolwenci kształcenia i szkolenia zawodowego, którzy skorzystali z uczenia się w rzeczywistych warunkach pracy ⁽⁷⁾

Do 2025 r. odsetek niedawnych absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego, którzy skorzystali z uczenia się w rzeczywistych warunkach pracy w trakcie kształcenia i szkolenia zawodowego, powinien wynosić co najmniej 60 %.

7. Uczestnictwo dorosłych w uczeniu się ⁽⁸⁾

Do 2025 r. odsetek osób dorosłych w wieku 25–64 lata, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyły w uczeniu się, powinien wynosić co najmniej 47 %.

⁽⁷⁾ Dotyczy to osób z grupy wiekowej 20–34 lata, które zakończyły kształcenie i szkolenie 1–3 lata temu. Podstawą tego wskaźnika będą dane, które będą zbierane przez Eurostat od 2021 r. w ramach unijnego badania aktywności ekonomicznej ludności (EU LFS), jak określono w identyfikatorze zmiennej „HATWORK” w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2019/2240. Odnosi się on do praktyki zawodowej w rzeczywistych warunkach w jednostce rynkowej lub nierynkowej (np. w przedsiębiorstwie, instytucji rządowej lub organizacji niekomercyjnej), która to praktyka stanowi element programu nauczania w ramach formalnego programu, który prowadził do najwyższego ukończonego z powodzeniem poziomu kształcenia. Jeżeli respondent odbył kilka praktyk zawodowych, należy wziąć pod uwagę łączny czas trwania wszystkich praktyk. Praktyki zawodowe powinny być wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

⁽⁸⁾ Eurostat / począwszy od 2022 r. – zbiór danych unijnego badania aktywności ekonomicznej ludności. Ponieważ w 2022 r. ma nastąpić zmiana źródła danych (z badania edukacji dorosłych na unijne badanie aktywności ekonomicznej ludności), konieczne będzie potwierdzenie tego celu w 2023 r. na podstawie doświadczeń związanych z tym nowym źródłem danych. Komisja, we współpracy ze stałą grupą ds. wskaźników i benchmarków, oceni wpływ tych zmian poprzez porównanie w 2023 r. wyników obu badań i rozważy ewentualne zmiany metodologii badania aktywności ekonomicznej ludności lub poziomu samego celu. Na podstawie tej oceny Rada zdecyduje o ewentualnym dostosowaniu poziomu celu.

ZAŁĄCZNIK III

**PRIORYTETOWE OBSZARY EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY W DZIEDZINIE KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA
W PIERWSZYM CYKLU: 2021–2025**

Z myślą o czynieniu postępów w realizacji pięciu priorytetów strategicznych w kontekście strategicznych ram europejskiej współpracy, wskazanie obszarów priorytetowych oraz konkretnych kwestii i działań ⁽¹⁾dla danego cyklu roboczego powinno zwiększyć efektywność europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia i odzwierciedlić indywidualne potrzeby państw członkowskich, także w związku z nowymi okolicznościami i wyzwaniem.

Obszary priorytetowe, o których mowa w niniejszej rezolucji, wraz z najbardziej istotnymi konkretnymi kwestiami i działaniami, odzwierciedlają potrzebę: (i) kontynuowania współpracy w obszarach, w których utrzymują się kluczowe wyzwania, i obszarach związanych z nowszymi wyzwaniami; (ii) rozwijania współpracy w obszarach uznanych za szczególnie ważne w tym cyklu roboczym.

Jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne, będą mogły kontynuować prace dotyczące danego obszaru priorytetowego w kolejnych cyklach roboczych, z należytym uwzględnieniem zasady pomocniczości i uwarunkowań krajowych.

Obszar priorytetowy 1 – Jakość, sprawiedliwość, włączenie i sukces w kształceniu i szkoleniu*Konkretne kwestie i działania*

- i) Promowanie opanowania kompetencji kluczowych ⁽²⁾ (w tym umiejętności podstawowych), które są jednym z warunków wstępnych dobrego funkcjonowania w życiu, znajdowania lub tworzenia satysfakcjonujących miejsc pracy i stawania się zaangażowanym obywatelem.
- ii) Promowanie i wspieranie wielojęzyczności oraz nauczania i uczenia się języków w celu umożliwienia osobom uczącym się, nauczycielom i trenerom korzystania z prawdziwej europejskiej przestrzeni uczenia się, poprzez dalsze wdrażanie zalecenia Rady z 2019 r. w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków, także w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego.
- iii) Wprowadzenie perspektywy europejskiej do kształcenia i szkolenia, w celu umożliwienia osobom uczącym się zrozumienia, co Europa jako całość, a w szczególności Unia, znaczą w ich codziennym życiu, m.in. poprzez rozszerzenie i wzmocnienie akcji „Jean Monnet”.
- iv) Zapewnienie, by instytucje kształcenia i szkolenia pozostały bezpiecznym środowiskiem, wolnym od przemocy, nękania, krzywdzących wypowiedzi, dezinformacji i wszelkich form dyskryminacji, m.in. poprzez dalsze wdrażanie zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania.
- v) Stymulowanie bezpiecznego i wspierającego środowiska szkolnego, które jest jednym z niezbędnych warunków działań w konkretnych kwestiach, takich jak zwalczanie dyskryminacji, rasizmu, seksizmu, segregacji, nękania (także w internecie), przemocy i stereotypów, a także niezbędnym warunkiem dobrostanu wszystkich osób uczących się.
- vi) Zapewnienie wszystkim osobom uczącym się pomocy w osiągnięciu poziomu odniesienia w opanowaniu umiejętności podstawowych – ze szczególnym uwzględnieniem grup, w których istnieje ryzyko słabych wyników i wczesnego kończenia nauki – w tym poprzez wskazanie skutecznych reform polityki mających na celu wspieranie lepszych osiągnięć w umiejętnościach podstawowych, zwłaszcza reform dotyczących programów nauczania lub oceny, a także wspieranie zdolności instytucji i kadry w zakresie innowacji i rozwijania podejść dotyczących uczenia się i środowisk uczenia się.
- vii) Promowanie na szczeblu krajowym strategii na rzecz sukcesu edukacyjnego w celu sprzyjania pomyślnemu kończeniu ścieżek kształcenia i szkolenia przez wszystkie osoby uczące się i w celu ograniczenia zjawiska wczesnego kończenia nauki oraz osiągania słabych wyników, poprzez poparcie całościowego podejścia ogólnoszkolnego wizją edukacji powszechnej i włączającej, skupionej na osobie uczącej się.

⁽¹⁾ Wymienienie proponowanych przyszłych działań lub inicjatyw w poniższych obszarach priorytetowych nie przesądza o jakichkolwiek przyszłych decyzjach, które mają zostać podjęte na odpowiednim szczeblu.

⁽²⁾ Jak określono w zaleceniu Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz. U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

- viii) Zajęcie się kwestią rosnącego zróżnicowania osób uczących się i zwiększenie dostępu do wysokiej jakości włączającego kształcenia i szkolenia dla wszystkich uczących się, w tym osób z grup defaworyzowanych i szczególnie wrażliwych, np. osób uczących się mających szczególne potrzeby edukacyjne, osób należących do mniejszości, osób ze środowisk migracyjnych i Romów, a także osób mających mniejsze szanse ze względów geograficznych lub z powodu niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej.
- ix) Wdrażanie europejskich ram jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.
- x) Zajęcie się kwestią zróżnicowania sytuacji ze względu na płeć w kształceniu i szkoleniu, a także kwestią nierównych szans dziewcząt i chłopców oraz kobiet i mężczyzn, poprzez promowanie wyborów edukacyjnych sprzyjających większej równowadze pod względem płci, zwalczanie i eliminowanie stereotypów płciowych w edukacji i w zawodach związanych z edukacją, zwłaszcza w dziedzinach STEAM, zajęcie się takimi kwestiami, jak słabe wyniki chłopców, nękanie i molestowanie seksualne, a także poprzez rozwijanie wrażliwości na kwestie płci w procesach kształcenia i szkolenia i w instytucjach edukacyjnych.
- xi) Wspieranie gromadzenia danych oraz wspieranie innowacji z myślą o włączeniu i równości płci w edukacji.
- xii) Promowanie kompetencji obywatelskich, międzykulturowych i społecznych, wzajemnego zrozumienia i szacunku, poszanowania wartości demokratycznych i praw podstawowych na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia ^(?).
- xiii) Wspieranie, docenianie i uznawanie uczenia się pozaformalnego, w tym odbywającego się w ramach wolontariatu, oraz zwiększanie włączającego charakteru, jakości i uznawania transgranicznych działań solidarnościowych.
- xiv) Rozwijanie etycznego postępowania i wzmocnianie krytycznego myślenia wraz z umiejętnościami cyfrowymi i umiejętnościami korzystania z mediów.
- xv) Wspieranie zrównoważonych inwestycji w wysokiej jakości i włączające kształcenie i szkolenie.

Obszar priorytetowy 2 – Uczenie się przez całe życie i mobilność

Konkretne kwestie i działania

- i) Ponowne podjęcie i kontynuowanie strategii uczenia się przez całe życie oraz działania ukierunkowane na momenty przechodzenia między poszczególnymi etapami w ramach kształcenia i szkolenia, przy jednoczesnym promowaniu przechodzenia – dzięki wysokiej jakości poradnictwu – do kształcenia i szkolenia zawodowego, kształcenia na poziomie wyższym i uczenia się dorosłych oraz przechodzenia pomiędzy tymi etapami, z uwzględnieniem uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, a także przechodzenia od kształcenia i szkolenia do pracy zawodowej.
- ii) Uczynienie strategii w zakresie uczenia się przez całe życie szerzej zakrojonymi i bardziej włączającymi, tak by umożliwić osobom, które wcześniej zakończyły naukę, powrót do edukacji w elastycznych formach w ciągu całego życia, a osobom, które tego potrzebują – zapewnić dostęp do programów w ramach szkolnictwa wyższego i kształcenia i szkolenia zawodowego służących uaktualnieniu umiejętności i zdobyciu nowych (podnoszenie i zmiana kwalifikacji) zgodnie z wymogami przyszłych miejsc pracy, w każdym momencie życia.
- iii) Zapewnienie, by systemy kształcenia i szkolenia, w tym systemy uczenia się dorosłych, wspierały wszystkie osoby uczące się w dostępie do zmieniającego się rynku pracy i w osobistym rozwoju, stały się sprawniejsze, odporniejsze, bardziej dostosowane do przyszłych wyzwań, atrakcyjne i przygotowane na transformację ekologiczną i transformację cyfrową, zapewniały możliwości szkolenia służące podnoszeniu i uaktualnianiu kwalifikacji przez całe życie zawodowe i wzmocniały współpracę z innymi interesariuszami, takimi jak przedsiębiorstwa lub inni pracodawcy.
- iv) Wdrożenie deklaracji z Osnabrück w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego jako czynnika odbudowy i sprawiedliwego przechodzenia na gospodarkę cyfrową i ekologiczną.
- v) Wzmocnienie kluczowej roli, jaką systemy szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego odgrywają we wspieraniu uczenia się przez całe życie i docieraniu do bardziej zróżnicowanego grona osób uczących się. Zbadanie koncepcji i sposobów wykorzystania mikrokwalifikacji może pomóc poszerzyć możliwości uczenia się i mogłoby umocnić rolę szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego w ramach uczenia się przez całe życie poprzez zapewnienie bardziej elastycznych i modułowych możliwości uczenia się i oferowanie bardziej włączających ścieżek uczenia się.

^(?) Jak określono w deklaracji w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja.

- vi) Zaktualizowanie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych.
- vii) Promowanie swobody w zakresie mobilności osób uczących się, nauczycieli i trenerów oraz pozostałej kadry kształcenia i szkolenia oraz swobody stowarzyszania się instytucji z instytucjami z Europy i spoza Europy, za pośrednictwem mobilności edukacyjnej i współpracy ponad granicami. Należy podjąć dalsze wysiłki w celu usunięcia istniejących przeszkód i barier we wszystkich rodzajach mobilności w zakresie uczenia się i nauczania, w tym problemów związanych z dostępem, poradnictwem, usługami dla studentów i uznawaniem.
- viii) Zaktualizowanie ram mobilności edukacyjnej towarzyszących wzmocnionemu programowi Erasmus+ z myślą o oferowaniu możliwości w zakresie mobilności znacznie różnorodniejszej grupie uczestników, wzmocnieniu mobilności ekologicznej i mobilności cyfrowej, w tym poprzez łączenie wymian w formie internetowej i osobistej, oraz sprzyjaniu zrównoważonej mobilności.
- ix) Kontynuowanie prac nad pełnym wdrożeniem zalecenia Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (z 26 listopada 2018 r.).

Obszar priorytetowy 3 – Nauczyciele i trenerzy

Konkretne kwestie i działania

- i) Wzmocnienie rekrutacji i naboru najlepszych i najbardziej odpowiednich kandydatów do zawodu nauczyciela i pedagoga na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia.
- ii) Podnoszenie atrakcyjności i statusu zawodu nauczyciela i pedagoga poprzez ich zrewaloryzowanie pod względem społecznym, a także finansowym, m.in. dzięki planowanej europejskiej nagrodzie za innowacyjność w nauczaniu (European Innovative Teaching Award).
- iii) Zbadanie możliwości stworzenia europejskich wytycznych dotyczących opracowywania krajowych ram rozwoju kariery zawodowej i poradnictwa przez całe życie, i wsparcie w ten sposób przebiegu kariery zawodowej w zawodach związanych z edukacją szkolną.
- iv) Zbadanie możliwości opracowania narzędzi polityki mających postać ram kompetencji nauczycieli, w celu zwiększenia adekwatności programów kształcenia nauczycieli, a także rozwijania ofert w zakresie stałego doskonalenia zawodowego i zapewnienia nauczycielom poradnictwa w przebiegu kariery.
- v) Wspieranie kształcenia, wprowadzenia do zawodu i stałego doskonalenia zawodowego na wszystkich poziomach, w szczególności w celu przygotowania do radzenia sobie z coraz większą różnorodnością osób uczących się i ich specyficznymi potrzebami, do zwalczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i do promowania uczenia się w rzeczywistych warunkach pracy, a także wspieranie rozwijania podstawowych i zaawansowanych kompetencji cyfrowych i innowacyjnych metod pedagogicznych, w tym również zapewnienie, by kształcenie nauczycieli uwzględniało kompetencje niezbędne do nauczania w środowisku cyfrowym.
- vi) Tworzenie sieci skupiających instytucje kształcenia nauczycieli za pośrednictwem proponowanych w ramach programu Erasmus akademii nauczycielskich z myślą o rozwijaniu wspólnot praktyków, zapewnieniu nauczycielom możliwości uczenia się, wspieraniu innowacji i wnoszeniu wkładu w krajowe i europejskie polityki w zakresie kształcenia nauczycieli.
- vii) Wspieranie promowania doskonałości w nauczaniu na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia poprzez skuteczną organizację uczenia się i zachęty strukturalne, poprzez promowanie odpowiednich mechanizmów wspierających, infrastruktury, materiałów dydaktycznych i kształcenia nauczycieli uwzględniającego wyniki badań, a także poszukiwanie nowych sposobów oceny jakości szkolenia nauczycieli.
- viii) Wspieranie nauczycieli i trenerów w radzeniu sobie z różnorodnością językową i kulturową w instytucjach kształcenia i szkolenia.
- ix) Zbadanie możliwości opracowania ram politycznych na rzecz zwiększenia i poprawy jakości mobilności edukacyjnej nauczycieli w Europie w oparciu o ich rzeczywiste potrzeby w zakresie mobilności.

- x) Opracowanie środków i ustanowienie mechanizmów pozwalających poprawić warunki pracy i zaradzić problemowi stresu zawodowego w celu wzmocnienia dobrostanu nauczycieli, trenerów oraz kadry pedagogicznej i edukacyjnej.
- xi) Dążenie do zmniejszenia nierównowagi płci na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach zawodów związanych z kształceniem i szkoleniem.
- xii) Zapewnienie, by programy kształcenia nauczycieli i trenerów przygotowywały nauczycieli i trenerów na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach programów kształcenia i szkolenia do odgrywania kluczowej roli w zapewnianiu osobom uczącym się kompetencji niezbędnych do życia, pracy i działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz we wzmacnianiu dobrostanu i zdrowia psychicznego wszystkich uczących się.

Obszar priorytetowy 4 – Szkolnictwo wyższe

Konkretne kwestie i działania

- i) Zachęcanie do ściślejszej i głębszej współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności poprzez promowanie i wspieranie sprawnej współpracy transnarodowej, która umożliwi soюзom instytucji szkolnictwa wyższego, np. tym istniejącym w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”, wykorzystanie swoich atutów i wspólne zapewnianie transformacji szkolnictwa wyższego.
- ii) Angażowanie się we wdrażanie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” w ramach programu Erasmus+, w synergii z programem „Horyzont Europa” i innymi instrumentami finansowania.
- iii) Ustanowienie programu transformacji szkolnictwa wyższego, ze szczególnym naciskiem na włączenie, innowacje, konektywność, gotowość cyfrową i ekologiczną oraz konkurencyjność międzynarodową, a także podstawowe wartości akademickie i wysokie zasady etyczne, jak również zatrudnienie i zatrudnialność.
- iv) Zachęcanie do zrównoważonych przepływów w ramach mobilności i do optymalnej cyrkulacji talentów.
- v) Wspieranie roli instytucji szkolnictwa wyższego jako głównych podmiotów „kwadratu wiedzy” (edukacja, badania naukowe, innowacje i usługi dla społeczeństwa), zwiększanie synergii między szkolnictwem wyższym a badaniami naukowymi oraz ułatwianie dalszych prac z udziałem tych dwóch sektorów.
- vi) Wzmocnienie automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji i okresów nauki za granicą do celów mobilności i dalszego uczenia się, przy zapewnieniu, by mechanizmy zapewniania jakości dawały solidną podstawę zaufania publicznego, jeśli chodzi o dalsze uczenie się, i gwarantowały autonomię instytucji szkolnictwa wyższego. Należy rozwijać automatyczne uznawanie wspólnych transnarodowych działań oraz uznawanie i możliwość przenoszenia kwalifikacji uzyskanych w ramach krótkich cykli.
- vii) Zachęcanie do dalszego wykorzystywania inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej, tak by służyła wszystkim mobilnym studentom w Europie.
- viii) Wspieranie dostosowania szkolnictwa wyższego do rynku pracy i do społeczeństwa, np. poprzez zachęcanie do opracowywania programów nauczania, które sprzyjają w większym stopniu uczeniu się w rzeczywistych warunkach pracy i zacieśnianiu współpracy między instytucjami a pracodawcami, przy pełnym poszanowaniu całościowego podejścia w zakresie szkolnictwa wyższego i autonomii instytucji szkolnictwa wyższego oraz poprzez zbadanie możliwości utworzenia europejskiego mechanizmu monitorowania losów absolwentów.

Obszar priorytetowy 5 – Transformacja ekologiczna i transformacja cyfrowa

Konkretne kwestie i działania

- i) Zwiększenie dostępności, zapewnienie lepszego dostępu do oraz poprawa jakości: cyfrowego sprzętu i infrastruktury cyfrowej, konektywności, otwartych i cyfrowych zasobów edukacyjnych i metod pedagogicznych na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia w celu wsparcia systemów kształcenia i szkolenia w dostosowywaniu się do ery cyfrowej.
- ii) Zajęcie się kwestią rozwoju podstawowych i zaawansowanych umiejętności i kompetencji cyfrowych na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia (formalnym, pozaformalnych i nieformalnym), a także w nauczaniu i uczeniu się tradycyjnym, mieszanym i zdalnym, tak by sprostać technologicznej i cyfrowej transformacji gospodarki i społeczeństwa i reagować na nie.

- iii) Intensyfikowanie wymiany dobrych praktyk i wdrażania działań przewidzianych w planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027, a przy tym badanie sposobów wspierania bardziej zintegrowanego podejścia do kształtowania polityki w dziedzinie edukacji cyfrowej poprzez ewentualne ustanowienie europejskiej platformy edukacji cyfrowej.
  - iv) Mobilizowanie wiedzy fachowej i zasobów na potrzeby tworzenia sieci kontaktów, a także wspieranie kreatywnych podejść w zakresie edukacji ekologicznej, np. za pośrednictwem planowanej koalicji na rzecz edukacji dla klimatu.
  - v) Promowanie perspektywy zrównoważoności środowiskowej we wszystkich programach nauczania w kształceniu i szkoleniu, na wszystkich poziomach edukacji i w ramach podejścia interdyscyplinarnego, a także promowanie koncepcji edukacyjnych, takich jak edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju i edukacja na rzecz globalnego obywatelstwa, z myślą o wzmocnieniu pozycji obywateli w zakresie przyczyniania się do zrównoważonego rozwoju.
  - vi) Wspieranie tworzenia nowej zrównoważonej infrastruktury kształcenia i szkolenia oraz renowacja istniejących budynków („ekologizacja infrastruktury edukacyjnej”).
-